

ВИКОРИСТАННЯ ПИСЬМОВИХ ДЖЕРЕЛ У НАУКОВО-МЕТОДИЧНОМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ КУРСУ «ІСТОРИЧНЕ КРАЄЗНАВСТВО ОДЕЩИНИ»

Макушина Г. І. (*Одеська державна академія будівництва та архітектури, м.Одеса, Україна*)

Любов до рідної країни починається з любові до рідного краю (міста, села, вулиці, домівки). Одним із завдань курсу «Історичне краєзнавство Одещини» є формування в студентському середовищі поваги до батьківщини— до її історії, культури та традицій. В ході вивчення дисципліни студенти повинні розуміти особливості соціального, політичного, економічного, суспільного, культурного розвитку Одещини, її роль в державотворчих процесах. Важливим етапом для цього є методика використання письмових джерел під час навчання.

Навчальний процес спрямований на взаємодію викладача та студентів в ході лекційних та семінарських занять. Важливою його складовою є користування письмовими джерелами під час вивчення кожної теми. Їх використання в ході викладення та засвоєння матеріалу, в самостійній роботі дає можливість поглибити розуміння і значення історичного процесу для Одещини, яскравіше і чіткіше відобразити реальність подій минулого, заглибитися у їх сутність, виявити ставлення сучасників до історичних фактів та явищ, зробити нестандартні висновки.

Методика використання історичних писемних джерел у викладанні «Історичного краєзнавства Одещини» є актуальним об'єктом дослідження сучасної педагогічної науки. У науковій і методичній літературі широко висвітлені питання класифікації історичних писемних джерел, контраверсійність документів, мультиперспективне навчання, залучення студентів до дослідницької діяльності, організація їх самостійної роботи із підручником та текстовими історичними джерелами тощо. Важливим питанням є створення науково-методичної системи використання писемних джерел з історичного краєзнавства Одещини згідно з компетентнісною парадигмою освіти. Ознайомлення та перший досвід роботи з писемними джерелами відбувається під час семінарських занять. В ході їх проведення необхідно використовувати у роботі зі студентами коментоване читання джерел. Такий вид роботи допомагає студентам розвивати вміння аналізувати і критично ставитися до тексту джерела.

Для поглибленої роботи студентів з текстом джерела до нього необхідно додати декілька питань та тестові завдання, що повинні мати письмові

відповіді. Обов'язково слід приділяти увагу творчим завданням, пов'язаним з критичним аналізом письмових джерел. Наприклад, стародавній період історії Одещини відображено у давньогрецьких джерелах. Скіфський період історії описано Геродотом у IV книзі його «Історії», що має назву «Мельпомена». Студенти в ході ознайомлення з нею дізнаються про міфологічне походження скіфів, їх побут, військові звичаї. Подібний матеріал можна використовувати під час написання краєзнавчих розвідок, результати яких оформлюються у вигляді доповідей. Опрацьовуючи матеріал, студенти значно підвищують рівень знань з історії Одещини.

Такі види письмових джерел, як мемуари та листування відкривають особисті якості історичних діячів, які відігравали значну роль в історії Одещини. Знайомство з позитивними відгуками на діяльність земляків спонукає студентів до пошуку матеріалів про внесок в соціальний, економічний, політичний, суспільний, культурний розвиток Одещини видатних особистостей краю: М.Воронцова, Ф. де Волана, Й. де Рібаса, О.Ланжерона, А.Рішельє, І.Бабеля, та ін. В ході такого пошуку студенти перебувають в процесі реалізації власного творчого потенціалу.

Під час підготовки рефератів студенти аналізують та цитують письмові джерела, порівнюють різні точки зору на події регіонального характеру, висвітлені в них. Для вирішення цього питання викладач видає список письмових джерел до тем рефератів, обов'язкові для використання. В його опрацювання студент повинен оволодіти методами аналізу та інтерпретації. Їх використання суттєво впливає на розвиток самостійного мислення особистості.

В самостійній роботі передбачається створення презентацій на основі письмових джерел з конкретної теми. В процесі її підготовки студент може проілюструвати використані письмові джерела репродукціями картин або фотографіями. Такий спосіб опрацювання джерел сприяє активізації процесу пізнання.

Таким чином, використання письмових джерел в процесі викладання курсу «Історичне краєзнавство Одещини» є важливим для формування особистості сучасного студента. Робота з джерелами під час семінарських занять, написання рефератів та в ході виконання завдань для самостійної роботи сприяє формуванню інтелектуально розвиненої творчої особистості, здатної до самостійного аналітичного та наукового мислення. Також використання письмових джерел сприяє вихованню патріотичних настроїв серед студентства та сприяє розвитку міцного духовного фундаменту української державності на сучасному етапі.